

Samenvatting brochure Jonge leerlingen met kenmerken van begaafdheid

In de multimediale brochures van het Kenniscentrum Hoogbegaafdheid belichten we telkens een ander thema. Dit keer: Jonge leerlingen met kenmerken van begaafdheid.

Op elke basisschool zijn jonge leerlingen te vinden met kenmerken van hoogbegaafdheid. We noemen dat in Nederland kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong. Ook deze leerlingen hebben recht op een passend onderwijsaanbod. Dat is gemakkelijker gezegd dan gedaan, want wat heeft die leerling dan nodig? En wat als je niet weet dat er kenmerken van begaafdheid zijn?

Maak gebruik van informatie van ouders; hun ervaringen zijn vaak verhelderend. Kijk zowel naar wat passend is bij de leeftijd van de leerling als naar kennis, vaardigheden en gedragingen die kinderen zich veelal in een later ontwikkelingsstadium eigen maken. Probeer ontwikkelingsvolgend op te treden want zo leer je leerlingen kennen.

Hoogbegaafdheid is niet hetzelfde als altijd hoge prestaties leveren

Leren betekent dat we de leerling kennis en vaardigheden laten ontwikkelen die nog niet of nog slechts gedeeltelijk aanwezig zijn. Een leerling die eerder veel succeservaringen heeft gehad zal sneller verwachten dat er bij elke taak succes te behalen valt. Als de leerling in de taak dan geen criteria voor succes in het eigen gedrag kan herkennen, ontlokt dat een schrikreactie.

Als leraar kun je ook schrikken als een succesvolle leerling plotseling minder goed gaat presteren dan jij verwacht. De mismatch tussen verwachting en werkelijkheid kan ertoe leiden dat leraren gaan twijfelen aan het ontwikkelingspotentieel van de leerling. Als het antwoord daarop is dat de leerling weer taken binnen de comfortzone aangeboden krijgt, bevestigen beide partijen dat het 'nog niet bekwaam zijn' een situatie is die je beter kunt vermijden. Leerlingen, leraren en ouders leren dan niets van de situatie en over het leerproces van de leerling.

Betekenisvol handelen als antwoord op educatieve behoeften

Betekenisvol handelen gaat altijd om de afstemming op wat de individuele leerling nodig heeft. Het kind is het uitgangspunt van handelen. Daarom weeg je af wat voor een specifieke leerling of voor een bepaald groepje leerlingen uitdagend en rijk onderwijs is. Het inspelen op educatieve behoeften is meer dan het aanbieden van een pakketje met verrijkende taken. Je sluit aan door zowel je eigen gedrag als de fysieke leeromgeving, het leerstofaanbod, aan te passen. Je zorgt voor kansen op interactie met peers en moedigt een ondersteuning vanuit de thuissituatie aan.

Wat draagt bij aan uitdaging?

Het gaat er niet alleen om of een taak 'moeilijk' is. Er zijn heel veel factoren die bepalen of iets voor een leerling uitdagend is. In deze samenvatting bespreken we er drie:

- *De waarde van een taak* - Leerlingen moeten snappen 'wat ze eraan hebben' in 'de echte wereld'. Hoe jonger leerlingen zijn, hoe dichter bij hun belevingswereld het nut van de kennis en vaardigheden gezocht moet worden.
- *Veiligheid en de rol van de leraar*. Op het moment dat leerlingen nog niet meteen succesvol zijn, is het belangrijk dat niet alleen het eindresultaat beoordeeld wordt, maar dat die beoordeling zich altijd verhoudt tot datgene wat de leerling ondernomen heeft om dat resultaat te behalen.
- *Veiligheid en de rol van de omgeving* - Het gevoel van veiligheid wordt zowel door de complexiteit van een taak bepaald als door de reactie van de omgeving op de leerling als deze werkt aan een taak.
- *Mate van ondersteuning* - Een leerling die weinig ondersteuning ervaart bij het uitvoeren van een taak en tegelijkertijd ervaart dat (kleine) succeservaringen in het leerproces uitblijven, zal zich na verloop van tijd niet uitgedaagd maar overvraagd voelen.